

bloes

Natuurwonderen.

bloempje
wonder
raadsel
natuur

besluit
korrel
druppel
verstand

flikkeren
oneindig
menselik
diamant

1 Sterren ver en sterren hoog
Blikken, flikk'ren mij in 't oog;
Sterren groot en sterren klein:—
Ach, wat zou een ster toch zijn? ✓

2 Lieve bloempjes, rood en blauw,
Pralende met druppels dauw,
Diamanten in de zon:—
Ach, wie die toch maken kon! ✓

3 Korrels zand, oneindig veel,
Zwart, en bruin en wit en geel,
'k Heb met u gespeeld; maar 'k gis
Toch niet, wat zo'n korrel is. ✓

4 Zoeken, denken heen en weer
Kan de mens; doch nimmermeer
Vindt hij, naar Gods wijs besluit,
Een der scheppingsraads'len uit. ✓

5 Sterren, bloemen, korrels zand
Zijn de wond'ren van Gods hand;—
't Scherpste menselik verstand
Schept noch bloem, noch korrel zand. ✻

TAALOEFFENING.

Heel veel Werkwoorden bestaan uit twee delen. Ze zijn samengesteld met een ander woord; b.v.: *paardrijden, huishouden; goedmaken, volgieten; aanstappen, opgaan.*

Sommige hebben een Voorvoegsel; b.v.: *vertellen, gedenken, ontvangen, herkennen.*

Bij 't uitschrijven van de hoofdtijden merkt men dat sommige hun delen scheiden, en andere niet; b.v.:

paardrijden, ik reed paard, ik heb paardgereden.

huishouden, zij hield huis, zij heeft huisgehouden.

goedmaken, hij maakte goed, hij heeft goedgemaakt.

opgaan, hij ging op, hij is opgegaan.

vertellen, ik vertelde, ik heb verteld.

ontvangen, zij ontving, zij heeft ontvangen.

WOORDVERKLARING.

fikk'ren, flikkeren, schitteren, fonkelen. **pralende**, prijkende, schitterende. **gissen**, raden. **nimmermeer**, nooit. **besluit**, voor-nemen, vastgesteld plan.

De Levensloop van een Penny.

II.

onnut	zuinig	dobbelen
gaatjes	gepoetst	tafelblad
toonbank	juffrouw	overleden
doorreisid	handschoen	afgedankt

Hoe heerlijk is 't niet, de wereld in te gaan! Ja, voor mensen misschien, maar gewis niet voor een penny, gelijk ik nu was. En niemand zou wensen, de wereld te zien, als hij alles moest beleven, wat ik heb moeten ondervinden.

Wonderlik is mijn levensloop inderdaad geweest. Ik heb gereisd van de ene hoek van de wereld tot de andere. Engeland is mij bekend van de grootste stad tot 't kleinste dorp; in Indië heb ik lange jaren doorgebracht; Canada heb ik gezien en doorreisid; nu ben ik hier in 't verre Kaapland, en ik hoop van harte, hier te mogen blijven, en tot rust te komen. De laatste jaren is 't jagen en haasten en vliegen al minder geworden; somtijds hoorde ik, dat ik te lelik was, en de mensen zo'n afgesleten ding niet wilden hebben; dan weer vernam ik, dat ik te groot was, en men nu een soort kleinere en lichtere pennies gebruikte, en van mij niet langer gediend was.

Och, maar waarlik, men heeft ook dienst genoeg gehad van me! Ik heb gelegen in de zakken van rijke lieden; van doodarme mensen; van kinderen, die met me speelden; van dieven, die me wegstalen; van slechte mensen, die om me dobbelden. Ik voel nog de kus, die een arm meisje me gaf, toen ze mij— ik was haar laatste, haar liefste, haar enigste penny—verruilde voor een broodje; ik hoor nog de woorden, waarmee een oude vrouw een goede heer dankte, die me haar in de hand drukte; ik ril nog van de vloek, waarmee een slechte jongen me zijn kameraad in 't gezicht wierp, omdat hij boos was, dat die me van hem had afgewonnen.

Ik heb gelegen in grote winkels, waar ik, heel netjes in een enveloppe geschoven, een dame overgereikt werd, die me met fijne zachte handschoenen aanpakte; in de winkel van een slager, waar ik glom van smeeren vet; in een snoepwinkel, waar ik van de suiker aan de toonbank kleefde. Zuinige mensen hebben me in een doosje weggesloten; zindelijke juffrouwen hebben me gepoetst en opgewreven; vuile kinderen hebben me door de modder gesleept; arme zieken hebben me op

hun slapen gedrukt, om hoofdpijn af te trekken; stoute jongens hebben gaatjes in me geboord en mijn randjes afgevijld.

Ja, waarlik, ik heb wat ondervonden. En nu, oud en afgeleefd, afgesleten en onkenbaar, afgedankt en onnut, lig ik hier voor u, goede, oude heer, en verzeker u op mijn woord, al kan u er niets van zien, dat ik ben een echte, degelijke, engelse penny uit de tijd van de overleden koning George II; en dat mijn jaartal, waarnaar u zolang reeds heeft zitten kijken, en dat u toch niet uitmaken kan, hoe dicht uw bril ook bij me komt, 1736 is.

TAALLOEFENING.

Zoek alle Samengestelde Werkwoorden uit de hele les (1ste en 2de deel), en schrijf er de hoofdtijden van uit.

WOORDVERKLARING.

beleven, doormaken, ondervinden. **vernam**, vernemen, vernam, vernomen. **vernam**, hoorde. **gediend zijn van**, willen hebben. **dobbelen**, spelen om geld. **envelopje**, koevert. **smeer**, vet. **snoepwinkel**, winkel waar lekkers verkocht word. **afgedankt**, afgeschaff, niet meer gebruikt.

Hoe de Heer Leiter rijk werd.

waarlik	lessenaar	toestemming
onlangs	deelhebber	niemand
ruiten	gemakkelijk	jongeling
miljoen	afschrikken	miljonair

Toen Mnr. Leiter, de onlangs gestorven miljonair van Chicago, een jongeling was, klopte hij aan 't kantoor van Mnr. John Farwell aan met drie koperen pennies in zijn zak en een brief van aanbeveling van

iemand in Duitsland in de hand. Mnr. Farwell nam de brief aan, schudde 't hoofd, en antwoordde: "Alle posten zijn bezet; 't spijt me, ik weet waarlik niet, wat ik je te doen zou kunnen geven." De jonge Leiter liet zich echter niet zo gemakkelijk afschrikken. "Te doen, mijnheer?" antwoordde hij, "zie eens hoe vuil die ramen zijn; ze lijken in geen jaren gewassen. Als daarvoor dan niemand in uw dienst is, laat me dan ten minste de ruiten schoon maken en mijn dinner verdienen." Mnr. Farwell gaf gaarne zijn toestemming, en de jonge man waste drie uur lang ruiten met de grootste vlijt. Toen klopte hij weer aan de deur, tikte aan zijn hoed, en zei: "Mijn loon, als 't U blijft, mijnheer." "Je loon, jongen?" antwoordde Mnr. Farwell, "ga daar aan die lessenaar zitten. Voor zo'n jonge man, die ruiten wil wassen, heb ik nog wel een plek." En zo werd de jonge vreemdeling die dag tot klerk aangesteld; in zes jaren werkte hij zich op tot deelhebber in de firma John Farwell, en hij stierf in 't bezit van miljoenen.

TAALOEFFENING.

Van deze les moeten al de Voornaamwoorden worden opgeschreven onder drie hoofden: de Persoonlike, Bezittelijke en Aanwijzende.

Daarna moeten we een lijstje maken van die Werkwoorden, welke Wederkerig (d.i. met *zich* erbij) kunnen gebruikt worden; b.v. *zich wassen; ik was mij*.

WOORDVERKLARING.

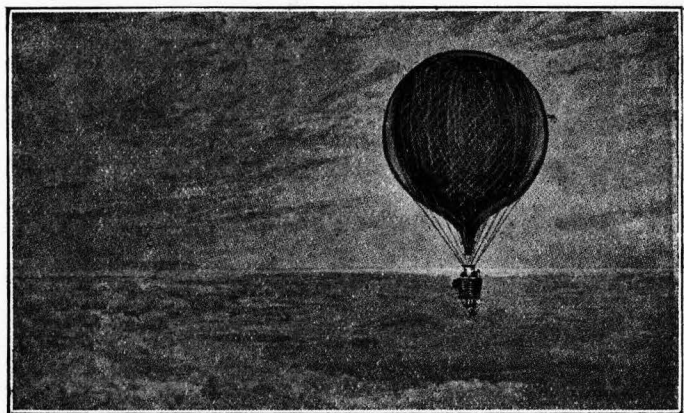
onlangs, kortelings, kort geleden. **brief van aanbeveling**, brief, waarin iemand een goed woord doet bij een ander over de persoon die de brief bij zich draagt; ook genoemd *introduktiebrief*. **de posten zijn bezet**, er is geen plek open. **tikken**, even aanraken. **deelhebber**, aandeelhouder, vennoot, kompanjon. **firma**, zaak, handelshuis.

In de Luchtballon.

aards
thuis
schuit
dreven

veilig
gezicht
engelen
gewemel

ademhalen
luchtballon
bovenaardse
helderblauw

Wie gaat er mee? wie gaat er mee,
Ver door de wolken zweven?
In luchten hoog, in luchten droog,—
In bovenaardse dreven?

Wie durft er in? wie durft er in,
In 't ranke, manden schuitje?
Kom, vriendje, kom! —'k breng u weerom,
En 't is een aardig uitje.

't Is hier te muf! 't is hier te duf,
 Zo dicht bij sloot en bomen.
 't Is mij te dof in 't lage stof;
 'k Wil eens wat hoger komen!

't Is daar zo wijd, zo ruim en wijd,
 Waar 's nachts de sterren stralen.
 Daar kan men blij, daar kan men vrij,
 Als eng'len ademen!

Zie, hoe hij lokt, zie hoe hij lokt,
 Die helderblauwe hemel!
 Wat een gezicht!—Een zee van licht
 Ver boven 't aards gewemel!

Wie gaat er mee? wie gaat er mee,
 In 't ranke, manden schuitje?
 'k Breng u weer thuis, weer veilig thuis!
 En 't is een heerlijk uitje.

TAALOEFENING.

Om 't rechte nut van deze les te hebben, moeten we ons een luchtreis indenken, die we zelf maken, en een poging wagen om te beschrijven, wat we op zulk een tocht zouden zien en voelen, en hoe 't zweven door de hoge lucht ons aanstaan zou. Dat mag noeilik zijn, maar we moeten 't proberen.

WOORDVERKLARING.

rank, zwak, breekbaar. **manden**, van mandewerk. **dreef**,
 treek. **uitje**, uitgang. **muf**, duf, onfris. **lokken**, aantrekken,
 uitnodigen. **gewemel**, gewoel.

Papegaietaal.

dame	tegelijk	biezonder
gebed	vreselik	schandelik
koster	kakatoe 	liefhebberij
bejaard	vogelkooi 	uitdrukking

In de buurt van Antwerpen, in België, woonde op zekere tijd een bejaarde dame, die nooit getrouwd was geweest, maar die vogels hield, en daar veel liefhebberij voor had. Ze kocht zich een papegaai in de stad, waarvan gezegd werd, dat hij biezonder fraai kon praten. Toen deze vogel thuis kwam, en ze hem strelen wilde, bekeek hij haar van boven tot onder, en schreeuwde in haar oren: “Val dood, ou’e tang; val dood, ou’e tang!” Ontzet over deze vreselike taal, ging de dame naar de koster van de kerk, welke ook een papegaai had, die goed sprak, en klaagde hem haar nood. De koster legde haar uit, dat de vogel bij ruwe mensen in huis geweest moest zijn, om zulke schandelike uitdrukkingen te leren. “Maar laat me U mijn vogel een paar maanden geven,” zei hij, “en laat zijn kooi naast die van uw vogel staan. U moet er dan ten minste in zes weken niet bij komen, zodat uw vogel U vergeet. Mijn papegaai is altijd bij me, wanneer ik mijn gebed doe, en dus kent hij geen andere dan goede taal, en zal die de ruwe vogel leren.” — Dit werd gedaan. Maar, o wee! na zes weken, toen de dame haar vogel weer eens ging kijken, wat zou ze horen? Zodra ze bij hem kwam, schreeuwde hij uit: “Val dood, ou’e tang!” En daarachter riepen ze alle twee tegelijk: “Verhoor ons, lieve Heertje, verhoor ons!”

TAALLOEFENING.

In deze les komen Werkwoorden voor, die in de kortste vorm gebruikt worden, zonder Voornaamwoorden. Die vorm hebben we reeds tevoren opgemerkt. Hij wordt *Gebiedende Wijs* genoemd. Als ik tegen één persoon roep: *kom!* dan gebruik ik de Gebiedende Wijs. Spreek ik tegen twee of meer personen, dan gebruik ik de vorm: *komt.* 't Enkelvoud en Meervoud van de Gebiedende Wijs is altijd gelijk aan de eerste en tweede persoon Enkelvoud van de Onvolmaakt Tegenwoordige tijd.

Schrijf alle Werkwoorden op in de vormen, waarin ze voorkomen. Maak er dan de Onbepaalde Wijs van, en schrijf ten laatste 't Enkelvoud en Meervoud van de Gebiedende Wijs op.

WOORDVERKLARING.

bejaard, oud. **Hefhebberij hebben**, houden van; plezier hebben in. **ontzet**, ontgaan, verschrikt. **klaagde haar nood**, vertelde wat haar hinderde.

De Twaalf Maanden van 't Jaar.

haast	lemoen	Desember
dorst	wingerd	aardappel
fruit	kersfeest	verzoenen
garst	pompoen	schoffelen

De maanden gaan voorbij haast zonder dat we 't weten:

Toch past ons, wat in elk geschiedt, niet te vergeten.

De eerste is Januarië—wanneer men 't koren dorst; Het uitwant in de wind, en toch geen korrel morst.

In Februarie maakt uit druivesap
men wijnen;
Ook poot men aardappels, en
droogt alom rozijnen.

In Maart zaait men de garst—en
stookt de druiveschil;
Voorts is er niet veel werk, en
doet elk wat hij wil.

Aprilmaand brengt in 't West de eerste winterregen;
Men mest zijn tuin en land, en wacht op 's hemels
zegen.

In Mei wordt er geploegd, gezaaid, geëgd, geplant;
Het water stroomt, en 't groen ontspruit aan alle kant.

In Junie valt de tijd van sappige lemoenen,
Die ons met wind en weer, met koud en nat verzoenen.

In Julie wordt het zaak, dat men de wingerd snijdt—
Ook valt in 't Oosten dan de drukke lammertijd.

Augustus geeft alom de bergen witte kruinen:
Men plant pompoen alsdan en bonen in de tuinen.

Wie kent September niet, de
kostb're bloemetijd?
Dan viert de Lente feest, en is
elk hart verblijd.

Oktober is de maand voor schoffelen en wieden.
De warmte keert terug tot troost van oude lieden.

Het graan groeit welig op; maar eer het schiet in d'
aar,

En 't koolzaad wordt gezaaid, is reeds November daar.

Desember brengt de oogst, en ook het eerste fruit.

Al gauw is 't Kersfeest daar—en daarmee 't jaar dan
uit.

TAALLOEFENING.

Schrijf de Onvolmaakt Verleden tijd uit van *zaaien, schoffelen, wieden, planten, dorsen, groeien, brengen, keren, snijden* (van ieder werkwoord één persoon).

WOORDVERKLARING.

haast, bijna. **passen**, betamen, verplicht zijn. **uitwannen**, in de wind schoonmaken. **alom**, overal. **stoken**, brandewijn maken uit doppen. **ontspruiten**, uitloopen, botten. **sappig**, vol sap. **verzoenen**, tevreden stellen. **alsdan**, op die tijd. **schiet in d'aar**, aren krijgt.

Soorten van Brood.

eikel	mieliemeel	geliefkoosd
broodje	binnenbast	vervaardigen
kneden	denneboom	zeevogelveer
grootte	onzichtbaar	bestanddelen

Volgens ons idee behoort brood van koren, d.i. tarwe, gemaakt te worden, maar dat is toch niet altijd 't geval. Heel veel volken maken heerlijk brood van mieliemeel, en andere weer van rog. Men gaat echter nog veel verder, en maakt brood van eikels en zelfs van boombast.

Eikelbrood is een geliefkoosd voedsel bij de Indianen van Noord-Amerika. In de streken, waar deze mensen wonen, wordt geen koren verbouwd, terwijl de herfst eikels bij mudden van de bomen afbrengt. Deze worden vers verzameld, want als men wachten zou tot de winter invalt, zouden ze al dadelik onder ijs en sneeuw begraven worden, maanden lang onzichtbaar blijven, en dan niet meer bruikbaar zijn. De vrouwen en kinderen schillen de eikels en stampen ze fijn. Dan wordt er deeg van gemaakt, en eindelijk maakt men er broodjes van, in vorm en grootte gelijkend op een halve suikerspaanspek. Vóór 't kneden wordt 't meel degelijk gewassen, om er de bittere smaak uit te krijgen; maar ook na 't bakken brengt men de broodjes naar 't water, en zét ze in manden een tijdlang in een stroom. Daarna worden ze gedroogd, en voor de winter weggeborgen.

Bastbrood is algemeen in 't noorden van Siberië en Finland, en is zelfs in Noorwegen geen onbekend iets. 't Wordt vervaardigd uit de binnenbast van denne bomen, die er in 't voorjaar wordt afgehaald, omdat 't schillen dan 't gemakkelijkst valt. Deze binnenbast wordt in de zon gedroogd, en dan weggezet voor de winter.

Wanneer de tijd gekomen is om hem te gebruiken, droogt men hem andermaal over een zacht vuur, en maalt hem dan. Het meel ervan wordt met koud water aangemaakt, maar men gebruikt er geen zuurdeeg bij, omdat 't deeg niet bedoeld is om te rijzen. 't Wordt met veel zorg gekneed en dan tot grote, dunne, platte koeken uitgerold. Deze prikt men vol gaatjes met een ding, dat van de schachten van zeevogelveren gemaakt is, en bakt ze vlug, doch zeer zorgvuldig, in een hete oven. Als de koeken daar

uitkomen en behoorlik afgekoeld zijn, kan men ze wegpakken en maanden lang bewaren.

Er zijn in dit vreemde brood heel wat voedende bestanddelen, maar 't heeft, evenals 't eikelbrood, een eigenaardig bittere smaak, waar de tong eerst aan wennen moet.

TAALOEFENING.

In deze les zijn twee manieren van brood maken beschreven, alle twee verschillend van onze manier. We willen daarom onze eigen manier nu eens beschrijven, en zullen een opstel maken over 'Ons Brood,' en daar goed ons best op doen. Minstens dertig regels goede taal, goede stijl, en goede inhoud.

WOORDVERKLARING.

idee, gedachte, denkbeeld, denkwijze. **is niet altijd 't geval**, is niet altijd zo. **mud**, zak (drie schepels). **invalt**, aanbreekt, begint. **gelijkend op**, gelijk aan, eender als. **degelijk**, goed. **vervaardigd**, gemaakt. **andermaal**, nog eenmaal. **schacht**, holle pijp aan een vogelveer. **zorgvuldig**, voorzichtig.

Mijn Vogeltjes.

B IJ 't stroompje in die groene
kloof,
In eike- en olijveloof,
Daar woont een lief paar
zangertjes,
Dat mij biezonder dierbaar is.

'k Ga dikwels tegen d'
avondstond
Daarheen, als stilte daalt
in 't rond,
Als 't vee, al loeiend, kraal-
waarts schrijdt,
Natuur zich aan de nacht-
rust wijdt.

Dan, wiegend op de hoogste tak
 Van 't ritselende loverdak,
 Voor avondwind noch nachtuil bang,
 Zingt 't vogeltje zijn avondzang.

Die zang 's één lange, volle noot,
 Die 't open keeltje van zich stoot;
 Doch zó welluidend, en zó rein,
 Geen klank kon meer aantrek'lik zijn.

En als hij wegsterft in de lucht
 Op d'avondwind z'n laatste zucht,
 Hoor, wat een lief, zacht trilletje,
 Wat vreemd, half-lachend gilletje.

't Komt uit het nestje in het groen,
 En moet de zanger weten doen:
 Kom, maat, 't is klaar hier voor de nacht,
 Ons bed is warm, en heerlijk zacht.

En, wip! daar is hij aan haar zij:
 De dagtaak is gedaan voor beï!
 Ze domm'len, dromen, o zo zoet,
 Tot 't nieuwe zonlicht 't bos weer groet.

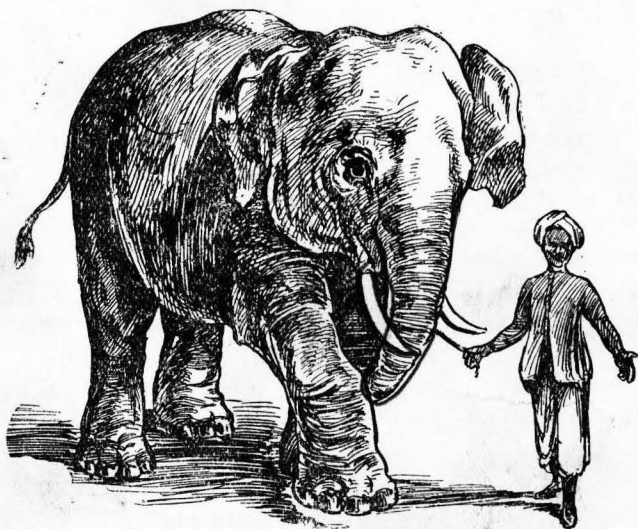
TAALLOEFENING.

Schrijf alle Bijvoegelijke Naamwoorden op, en zet er de Trappen van Vergelijking achter.

WOORDVERKLARING.

olijveloof, bladeren van de olijfboom. **zangertje**, vogeltje dat zingt.
stille daalt in 't rond, als het overal stil wordt. **kraalwaarts**, naar de kraal. **schrijdt**, stapt. **aan de nachtrust wijdt**, gaat rusten.
ritselende, een zacht geluid makend. **loverdak**, dak van blaren. **trilletje**, trillend stemmetje. **weten doen**, zeggen, doen weten **dagtaak**, dagwerk. **domm'len**, dommelen, slapen.

De Bedrieger Bedrogen.

innig
schade
plezier
olifant

konditie
geregeld
ordentelik
bekentenis

schoothondje
achteruitgang
hoofdkwartier
verantwoording

Een indies officier van hoge rang had een olifant, die hij niet gebruikte om erop te rijden, maar die hij eenvoudig aanhield uit plezier, op dezelfde manier als dames wel eens schoothondjes hebben. Hij leefde op een groot buitengoed aan de rivier Bramapoetra, en daar wandelde Punto—dat was de olifant z'n naam—vrij en ongehinderd rond, en deed nooit iemand schade. Van zijn meester scheen hij innig veel te houden, want net waar hij hem in 't zicht

kreeg, was hij bij hem. Ik behoef wel niet te zeggen, dat 't dier goed verzorgd werd. Jack, een zwarte Indiër, was zijn oppasser. Zijn heer ging alles na wat Jack met Punto deed, schreef precies zijn kost per dag voor, lette erop, dat de stal gereinigd werd, en liet 't dier iedere week eenmaal in de rivier wassen.

Nu gebeurde 't op zekere tijd, dat de officier van huis moest. Hij was weggeroepen naar 't hoofdkwartier, en zou enige weken weg zijn. Vóór zijn vertrek riep hij Jack bij zich, en bond hem op 't hart, toch trouw op Punto te passen, even goed als wanneer hij thuis was om over zijn lievelingsdier te waken. De knecht beloofde dit te zullen doen, en de officier vertrok.

Toen de meester echter weg was, rekende de knecht uit, dat wanneer hij geregeld per dag wat van dat kostbare voer, dat Punto verslond, achterhield en verkocht, hij in de loop van die weken een heel duitje zou kunnen maken. Hij begon dus daar maar dadelik mee van de eerste dag af, en voelde zich heel behaaglik toen hij 't ekstra geld zag, dat hij op deze wijze verdiende. Punto echter, die nu altijd hongerig was, en wezenlik nooit flink de buik vol kreeg, begon al heel gauw tekenen van achteruitgang te geven. Zijn vel begon slap te hangen, zijn schoften staken uit, en zijn vrolijkheid verdween.

In zulk een toestand vond de officier zijn dier terug, toen hij op de bepaalde tijd weer thuis kwam. Al heel spoedig werd Jack geroepen om verantwoording te doen; maar die verklaarde met een heilig gezicht, dat 't dier van de eerste dag af om zijn heer getreurd had, en daardoor vermagerd was.

Maar hoor eens, wat er gebeurde. Toen Punto die avond en de volgende morgen en de avond daarna zijn voer kreeg, stak hij er zijn lange snuit in en

schoof een deel ervan op zij. Dat deel was, wat de knecht achtergehouden had. Hij wilde 't niet aanraken, maar at 't andere op. Nadat 't dier dit drie-maal gedaan had, begreep de officier de hele zaak. Hij liet Jack voor zich brengen, beschuldigde hem van diefstal, bracht hem tot bekentenis, en joeg hem toen op de plek weg. Een andere knecht werd aangesteld om voor Punto te zorgen; maar 't duurde maanden, vóór 't dier zijn oude vrolijkheid terug had en weer in ordentelijke konditie was.

TAALOEFFENING.

Schrijf een lijst uit van al de Werkwoorden, en dan van elk van de Hoofdtijden.

Denk er over na, bij welke *ik heb*, en bij welke *ik ben* past.

WOORDVERKLARING.

indies, uit Indië. **aanhiel**, bij zich hield. **schoothondje**, mooi klein hondje, dat uit liefhebbelij gehouden wordt. **buitengoed**, buiten-plaats, landgoed. **innig**, zeer, hartelik. **in 't zicht kreeg**, in 't oog kreeg; zag. **hoofdkwartier**, plaats waar de bevelhebber van 't leger is. **bond hem op 't hart**, drukte hem op 't hart; gelastte hem. **verslond**, verslinden, verslond, verslonden. **verslond**, opat. **een heel duitje**, heel wat geld. **verantwoording doen**, zeggen wat er gedaan is. **met een heilig gezicht**, met een onschuldig gezicht. **bracht hem tot bekentenis**, liet hem schuld belijden.

Eendracht maakt Macht. Tweedracht breekt Kracht.

altijd	horen	tevoren
vroluk	toezien	beklagen
elkaar	zichzelf	innemen
voedsel	lichaam	ontevreden

De leden van 't lichaam waren eens zeer ontevreden. "Waarom," zo spraken de voeten, "moeten wij altijd lopen? Zorg dat je zelf vooruit komt, lui lichaam: we zijn moe van 't lopen!"

De handen dachten, dat zij 't zwaarste lot hadden, en van nu aan, zeiden ze, zouden ze rusten; ze wilden niet al 't werk doen. Dit was echter nog niet alles.

De mond beklagde zich over de maag. Waarom moest hij al 't voedsel innemen en kauwen voor de maag? Deze kon maar voortaan zelf voor zijn voedsel zorgen!

En dan de ogen, die hadden eerst zorg! Ze moesten maar altijd op de wacht staan; maar ze gingen 't nu anders aanleggen; ze wilden ook rusten, dan kon ieder lid verder op zichzelf passen.

De oren ook wilden van nu aan alleen voor zichzelf horen; de rest kon maar toezien.

Zo gezegd, zo gedaan. De verschillende leden zeiden aan elkaar, dat ze besloten hadden, van nu aan slechts voor zichzelf te zorgen. Maar wat gebeurde er?

Daar de voeten niet meer lopen wilden, en de handen niet meer werkten, de mond weigerde te eten, de ogen niet meer keken, en ook de oren niet meer horen wilden, werd 't gehele lichaam zwak en ziek, en begon zó af te vallen, dat de leden angstig werden, en 't ene na 't andere weer zijn oude werk opnam.

't Was hun ook eigenlijk heel slecht bevallen, zo heel alleen voor zichzelf te zorgen. Toen ze nu gezien hadden, dat ze elkander niet konden missen, werkten ze vrolijk en flink voor en met elkaar; 't ene lid hielp 't andere, en spoedig was 't lichaam weer sterk als tevoren.

TAALLOEFENING.

De voornaamste woorden in deze les zijn weer Werkwoorden. Dat is omdat ieder Werkwoord een handeling uitdrukt. We willen van die Werkwoorden opschrijven:

1. de Onbepaalde Wijs.
2. de Stam, d.i. de Onbep. Wijs zonder *en*.
3. 't Tegenwoordig Deelwoord.

4. 't Verleden Deelwoord.
5. de Gebiedende Wijs Enkel- en Meervoud
6. de Verleden tijd, 1ste Persoon, Meervoud.

WOORDVERKLARING.

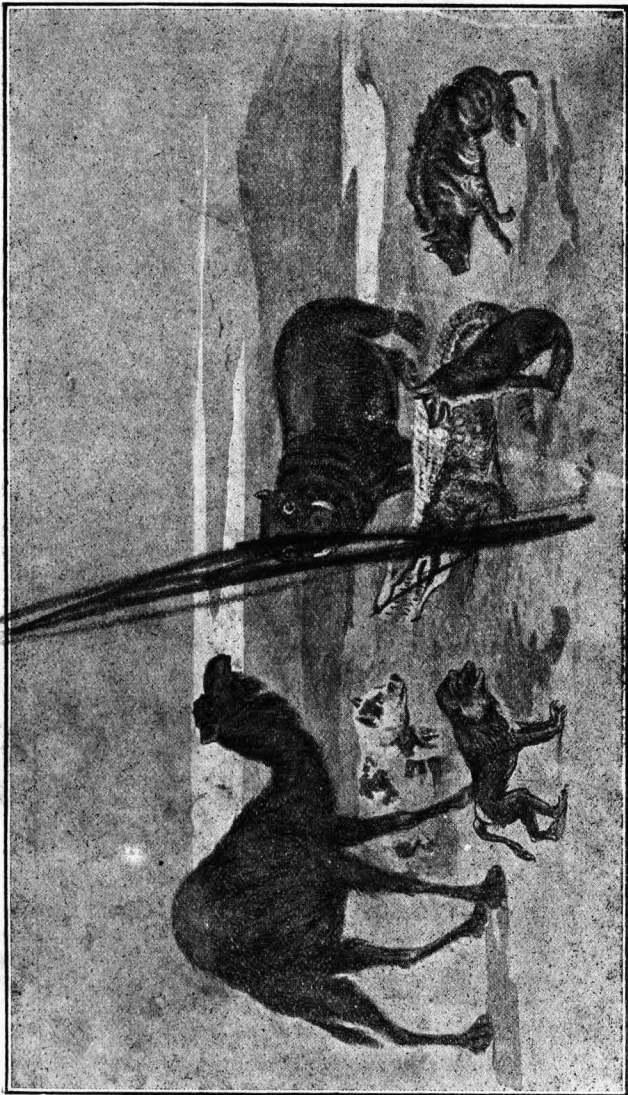
aanleggen, inrichten, doen. **kon maar toezien**, kon maar zien hoe
ze klaarkwamen. **afvallen**, achteruit gaan; mager worden.

Dierepret.

livrei	hyena	likkewaan
giraffe	panter	vossestreek
verguld	kameel	dromedaris
kruiper	Reinaard	gloeiendheet

~~Warme tee, koude tee,
 Tee warm en koud!
 Elk wat hij wil hebben,
 Elk waarvan hij houdt!~~

De leeuw had eens visite
 Van dieren, groot en klein,
 En allen kwamen samen:
 De tijger en het zwijn,
 De wolf, de beer, de ezel,
 De os, de bok, het paard---
 Want Reinaard had ze alle
 Met zorg bijeengegaard.
 Daar was de dromedaris,
 De lelike kameel,
 Die langnek, de giraffe,
 Met vlekken bruin en geel;

Daar was de logge zeekoe,
 De slimme baviaan,
 De panter, de hyena,
 De lange likkewaan:
 Daar waren vogels vele,
 En kruipers zonder tal,
 Daar waren alle dieren
 Uit bos, en wei, en stal.

“ Warme tee, koude tee,
 Tee warm en koud!
 Elk wat hij wil hebben,
 Elk waarvan hij houdt!”

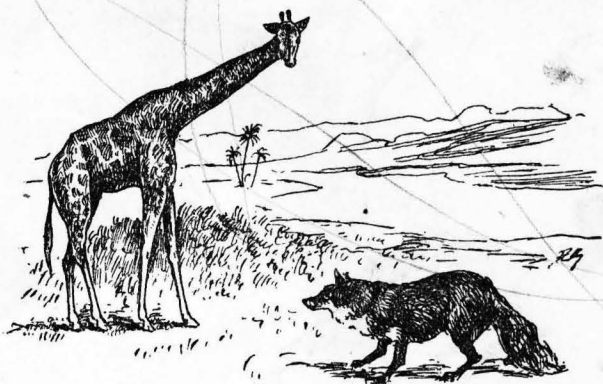
Zo riep met luider stemme
 De meester van het feest.
 Wie anders zou hij, denk je
 Dan Reinaard zijn geweest?
 Hij droeg zijn fijnste pakje:
 Hij stapte in livrei,
 Groen met vergulde knopen,
 Zijn hoedje wat op zij;
 Een doek hing van zijn schouder,
 Een knijpbril op zijn borst,—
 Zijn pakje deed hem ere,
 En hij deed eer zijn vorst.
 Daar stapt hij door de rijen,
 Een echte vosseheer,
 En waar men hem ziet trippen,
 Hoort, hoort, daar klinkt het weer:

“ Warme tee, koude tee,
 Tee warm en koud!
 Elk wat hij wil hebben,
 Elk waarvan hij houdt!”

Ziet, hoe de dieren zaam'len
 Zich om de tafels heen!
 Ze drinken en ze slurpen
 De tee, of 't nektar scheen!
 Ze smakken elk hun lippen,
 En likken elk hun baard;
 En prijzen elk hun koning,
 En 's konings gulle aard.
 Straks liep de kraan van 't teevat
 Zo vlug niet als tevoor;—
 Toen riep de vos: "Wie meer wil,
 Dat hij mijn woorden hoor'!"

"Hier is, mijn waarde heren,
 Een raadsel voor u al;
 En hij, die 't op kan lossen,
 Het vaatje legen zal.
 Ge hebt mijn tee gedronken,
 D' een warm, en d' ander koud—
 Wie is er die van warme
 En koude beide houdt;
 Ja, die, als hij de mond zet
 Aan beker of aan kop,
 Drinkt 't gloeiendheetste brouwsel
 Koel en beslagen op?"

De arme dieren denken
 Een lange, lange tijd,
 En suffen over 't raadsel;
 Maar het gemeen bescheid
 Was:—Reinaard, 't is onmooglik,
 Zo iets kan niet bestaan!
 Jij fopt ons, en laat allen
 Voor gek om 't vaatje staan.

“Ik fop u niet,” sprak Reinaard,
 “’k Geef u mijn woord van eer:
 Ik pleeg geen vossestreken
 Als ’k aan het hof verkeer;—
 Maar kunt ge het niet raden,
 Moet ik u uitleg doen,
 Zo hoort, en zegt mij allen
 Wie passen zal mijn schoen:
 Eén dier uit alle dieren
 Heeft zulk een lange nek,
 Dat eer een droppel teenat
 Ooit van zijn hoge bek
 Tot in zijn maag kan rollen,
 De heetste drop verkoelt;
 En wat daarboven brandde,
 Beneden kouw’rig voelt!”—

“Ja, ja,” zo riepen allen
 “Dat is het kemelpaard,
 Hij heeft een nek onmeet’lik,
 De langste nek op aard!”

“ Wel,” sprak toen loze Reinaard,
 “ Nu is de vraag beslecht:
 We doen met 't nektarvaatje
 Natuurlik als gezegd.
 Moet één vos slimmer wezen
 Dan alle dieren zijn,
 Dan zij 't zo, maar, mijn vrienden,
 Dan is de tee ook mijn!”

“ Bravo!” zo riep de koning,
 Dat 's nu eens flink gezegd!
 Ik geef jou op het vaatje
 Het allervolste recht.”
 O, hoe de vos toen slurpte,
 En gulpte uit al zijn macht;
 Hij dronk de hele avond,
 Hij dronk de hele nacht!

TAALOEFENING.

Allereerst moeten de Zelfstandige Naamwoorden uit deze les gezocht worden, en in 't Enkelvoud (met *de* of 't ervoor) zowel als 't Meervoud geschreven.

Daarna moeten we een opstel over dit verhaal schrijven, om daardoor aan te duiden, dat we de zin ervan juist en volledig verstaan hebben.

De les is in de trant geschreven van de oude dieresagen, d.w.z. verhalen, waar dieren handelend in optreden. Vooral bestaan er van zulke verhalen vele over de vos, die bij de oude volken Reinaard genoemd werd.

WOORDVERKLARING.

bijeengegaard, bijeengebracht. **dromedaris**, kameel met één bult.
log, zwaar, plomp. **met luider stemme**, luid, hardop. **livrei**, bijzondere kleding van een knecht. **trippen**, met korte stapjes lopen. **slurpen**, hoorbaar drinken. **nektar**, drank van de goden. **gul**, vrijgevig.
brouwsel, iets dat gekookt is. **beslagen**, afgekoeld. **suffen**, zich suf denken. **gemeen bescheid**, algemeen antwoord. **kan niet bestaan**, kan niet zijn. **fopt ons**, houdt ons voor de mal; bedriegt ons. **pleeg**, doe. **verkeer**, ben. **loze**, geslepen, slimme. **beslecht**, uitgemaakt.
als gezegd, als afgesproken. **gulpen**, met grote teugen drinken; zwelgen.